

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 491/2024-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a zo sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], toho času v [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], toho času v [REDACTED], zastúpených JUDr. Ľudovítom Štanglovičom, advokátom, Jarmočná 3, Šaľa, proti rozsudku Okresného súdu Trnava sp. zn. 6Tk/1/2020 zo 16. septembra 2020, proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 3To/159/2020-5712 z 11. mája 2021 a proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tdo 47/2023 z 21. marca 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ v 1. rade sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 11. júna 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s porušením čl. 49 ústavy a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s porušením čl. 7 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu sp. zn. 6Tk/1/2020 zo 16. septembra 2020, rozsudkom krajského súdu č. k. 3To/159/2020-5712 z 11. mája 2021 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 47/2023 z 21. marca 2024. Sťažovateľ v 2. rade sa predmetnou ústavnou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s porušením čl. 50 ods. 2 ústavy a porušenia práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s porušením čl. 6 ods. 2 dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu zo 16. septembra 2020, napadnutým rozsudkom krajského súdu z 11. mája 2021 a napadnutým uznesením najvyššieho súdu z 21. marca 2024. Sťažovatelia sa domáhajú, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a napadnuté rozsudky krajského súdu a okresného súdu vo všetkých výrokoch, ktoré sa ich týkajú,

a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Domáhajú sa tiež náhrady trov konania.

2. Napadnutým rozsudkom okresného súdu zo 16. septembra 2020 bol sťažovateľ v 1. rade uznaný vinným z obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), d), ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 10 rokov, bolo mu uložené ochranné protitoxikomanické liečenie ambulantnou formou a ochranný dohľad v trvaní 1 roka. Napadnutým rozsudkom okresného súdu bol sťažovateľ v 2. rade uznaný vinným z obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), d), ods. 2 písm. c), ods. 3 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), j) Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 15 rokov, bol mu uložený trest prepadnutia majetku a tiež ochranný dohľad v trvaní 1 roka.

3. Proti rozsudku okresného súdu podali sťažovatelia odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom z 11. mája 2021 tak, že odvolanie sťažovateľa v 1. rade podľa § 319 Trestného poriadku zamietol, rozsudok okresného súdu v časti výrokov týkajúcich sa sťažovateľa v 2. rade zrušil, zároveň ho uznal vinným z obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), d), ods. 2 písm. c), ods. 3 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona, za čo mu uložil trest odňatia slobody v trvaní 15 rokov, bol mu uložený trest prepadnutia majetku a tiež ochranný dohľad v trvaní 1 roka.

4. Sťažovatelia podali proti rozsudku krajského súdu dovolanie, ktoré najvyšší súd napadnutým uznesením z 21. marca 2024 odmietol.

II.

Argumentácia sťažovateľov

5. Sťažovatelia namietajú porušenie označených práv a článkov podľa ústavy a dohovoru napadnutými rozsudkami okresného súdu a krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Sťažovateľ v 1. rade namieta, že bol uznaný vinným za konanie, ktoré nie je trestným činom. Konajúce súdy sa s jeho námietkami riadne nevysporiadali a svoje rozhodnutia dostatočne neodôvodnili. Sťažovateľ v 2. rade namieta, že bol uznaný vinným len na základe jediného usvedčujúceho dôkazu (výpoveď spoluobvineného z prípravného konania), ktorú tento spoluobvinený na hlavnom pojednávaní odvolal. Zároveň výpoveď tohto spoluobvineného bola v rozpore s výpoveďami ďalších obvinených. Sťažovateľ v 2. rade namieta aj nesprávnu právnu kvalifikáciu skutku (kvalifikačný znak na viacerých osobách), nedostatočnú odpoveď na svoje kľúčové námietky a taktiež porušenie prezumpcie neviny spočívajúce v tom, že konajúce súdy dotvárali dôkaznú situáciu v jeho neprospech a neaplikovali princíp *in dubio pro reo*.

6. Sťažovateľ v 1. rade sa v konaní priznal k tomu, že [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] predal marihuanu v množstve 1 gramu za 10 eur a toto svoje konanie oľutoval. Okrem toho však bol uznaný vinným za to, že mal poskytnúť bezplatne marihuanu [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], a to v rámci spoločného užívania marihuany. Svedok

█ na hlavnom pojednávaní vypovedal, že joint si zapálil sťažovateľ v 1. rade, pričom svedok si raz alebo dvakrát potiahol zo zapáleného jointu, pričom toto užívanie marihuany kombinoval s požívaním alkoholu. Svedok █ uviedol, že pred potiahnutím cigarety marihuany požíval alkohol, pričom rovnako ako █ si nezapálil vlastnú cigaretu marihuany, len si potiahol z cigarety sťažovateľa v 1. rade. Svedok █ vypovedal, že tento fajčil marihuanu z fajky sťažovateľa v 1. rade, z ktorej si počas pitia alkoholu 1 – 2-krát potiahol. Sťažovateľ v 1. rade do fajky dal „za nechet“ marihuany. Všetci traja svedkovia uviedli, že uvedené potiahnutia z cigarety alebo fajky mali na nich upokojujúce účinky. Jedine svedok █ uviedol, že z potiahnutia bol uvoľnený, teda „nahulený“, čo tiež odvodzoval z toho, že uvedené malo na neho upokojujúce účinky. █ ani █ o „nahulení“ nehovorili. Všetci traja svedkovia vlastne uviedli, že po 1 – 2 potiahnutiach si z jointu alebo fajky, kde bol za jeden „nechet“ marihuany, sa cítili uvoľnene.

7. Sťažovateľ v 1. rade v tejto súvislosti poukazoval na to, že vzhľadom na uvedený skutkový dej je potrebné sa zaoberať množstvom takto poskytnutej marihuany s poukazom na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Tdo/25/2017 z 26. októbra 2016, podľa ktorého sa za obvykle jednorazovú dávku marihuany považuje množstvo zodpovedajúce maximálne 500 mg (0,5 g vysušenej marihuany), čo predstavuje jednu štandardnú cigaretu. V tomto kontexte sťažovateľ v 1. rade argumentoval, že pri zmiešaní tabaku a marihuany za „nechet“, t. j. menej ako 0,1 g, a vytvoreni cigarety s hmotnosťou 0,5 g potiahnutím si cigarety, či už 1 – 2-krát, alebo potiahnutím si z fajky, nemôže ísť o užitie jednej dávky marihuany, ale len o absolútne stopové množstvo. Z matematického hľadiska pri štandardne približne 22 potiahnutiach potrebných na vyfajčenie jednej cigarety s hmotnosťou 0,5 g vychádza na jedno potiahnutie z cigarety maximálne 0,0227 g konopy, pričom táto gramáž nezohľadňuje samovoľne vyhorený materiál medzi potiahnutiami a ani zmiešanie konopy s tabakom, keďže ide o výpočet z čistej konopy.

8. Sťažovateľ v 1. rade v podstatnom namietal, že súdy sa mali zaoberať otázkou, či pocity uvoľnenia či „nahulenia“ u svedkov boli spôsobené 1 – 2 potiahnutiami z cigarety alebo boli spôsobené výlučne alkoholom. Držanie a požívanie alkoholických látok nie je trestným činom, pričom ak došlo k vytvoreniu uvedených pocitov výlučne alkoholom, 1 – 2 potiahnutia cigarety s vyslovene stopovým množstvom marihuany, ktoré nemalo a ani nemohlo mať žiaden efekt na svedkov, nemožno kvalifikovať ako špecifikovaný trestný čin.

9. Okresný súd k týmto námietkam uviedol, že všetci traja svedkovia popísali, že vyfajčená marihuana mala na nich účinky, cítili sa byť „nahulení“, nezaoberal sa vplyvom alkoholu. Krajský súd uviedol len to, že hoci nebola preukázaná účinná látka z poskytnutých látok, nemá to žiaden vplyv na hodnotenie výsledkov dokazovania, keďže títo svedkovia mali potvrdiť, že vyfajčená marihuana mala na nich účinky. Vyslovil dohad, že pokiaľ by predmetná látka nemala účinky, svedkovia by ju so sťažovateľom v 1. rade opakovane neužívali. Najvyšší súd poukázal na zaradenie trestného činu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi medzi trestné činy ohrozujúce život alebo zdravie, pričom trestná činnosť sťažovateľa v 1. rade mala spočívať v umožnení svedkom spoločne užívať omamnú látku, a preto je bez právneho významu, aký malo užívanie marihuany na svedkov vplyv, ako aj to, či jej užívanie kombinovali s užívaním alkoholu.

10. Z uvedeného je zrejmé, že okresný súd a krajský súd sa s námietkou sťažovateľa v 1. rade nezaoberali vôbec a najvyšší súd sa nezaoberal podstatou tejto námietky, keď poukázal na ohrozovací charakter uvedeného trestného činu. Ak však sťažovateľ v 1. rade poskytol svedkom marihuanu v stopovom množstve, nemôže ísť o trestný čin, keďže sťažovateľ v 1. rade mal svedkom poskytnúť látku v množstve, ktoré nebolo spôsobilé u nich vyvolať žiadne účinky. Vytráca sa tak akýkoľvek ohrozovací charakter konania sťažovateľa v 1. rade. Omamné a psychotropné látky sa v stopovom množstve nachádzajú napríklad aj vo voľne rastúcich rastlinách, ktorých šírenie nie je zákonom zakázané (napr. mak). Pre rozlíšenie spoločenského nebezpečenstva pri zadovážovaní omamných látok pre účely trestného konania je potrebné zohľadňovať množstvo omamnej látky a zároveň tiež schopnosť tohto množstva mať na človeka aspoň minimálny vplyv.

11. Žiaden z konajúcich súdov nedal odpoveď na uvedený podstatný argument sťažovateľa v 1. rade, čím došlo k porušeniu jeho práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Sťažovateľ v 1. rade tvrdí, že jeho konanie nenaplnilo skutkovú podstatu trestného činu podľa § 172 ods. 1 písm. c), d), ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona. Poskytnutie stopového množstva omamnej či psychotropnej látky nespôsobilého vyvolať u človeka akékoľvek účinky sa nijako nelíši od poskytnutia iných bežne dostupných a zákonom neobmedzených produktov či rastlín prirodzene obsahujúcich stopové množstvá omamných či psychotropných látok nespôsobilých vyvolať u človeka účinky, t. j. konanie sťažovateľa v 1. rade voči [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] nebolo trestným činom.

12. Sťažovateľ v 2. rade namietal, že bol uznaný vinným na základe jediného dôkazu, a to výpovede obvineného [REDAKOVANÉ] z prípravného konania. Sťažovateľ v 2. rade spochybňoval dôveryhodnosť tohto dôkazu jednak z dôvodu, že sám [REDAKOVANÉ] výpoveďou na hlavnom pojednávaní v celom rozsahu poprel pravdivosť svojej výpovede z prípravného konania, kde uviedol, že od sťažovateľa v 2. rade nikdy žiadne omamné či psychotropné látky nekúpil. V prípravnom konaní vypovedal na radu svojho obhajcu z dôvodu, aby nebol vzatý do väzby, mohol uzavrieť dohodu o vine a treste a bol mu uložený nižší trest. Sťažovateľ v 2. rade poukazoval tiež na rozpory tejto výpovede z prípravného konania s výpoveďami ostatných obvinených. [REDAKOVANÉ] v prípravnom konaní tvrdil, že od sťažovateľa v 2. rade kúpil 10 až 15 kg marihuany a túto ďalej predával. Obvinenému [REDAKOVANÉ] od apríla 2018 do jeho zadržania 30. mája 2019 vo frekvencii maximálne raz mesačne 100 g balíčok, čiže tomuto obvinenému predal maximálne 1200 g marihuany. Obvinenému [REDAKOVANÉ] mal podľa jeho tvrdení predat' 800 g marihuany, sťažovateľovi v 1. rade mal predat' 500 g marihuany, obvinenému [REDAKOVANÉ] 200 g, obvinenej [REDAKOVANÉ] mal predat' marihuanu približne dvakrát a ešte ďalšej jednej neznámej osobe. Z týchto jeho vlastných vyjadrení v rámci výpovede z prípravného konania vyplýva, že [REDAKOVANÉ] mal spolu predat' 3 kilá marihuany, čo je v rozpore s tvrdením, že mu sťažovateľ v 2. rade mal predat' 10 až 15 kg. Obvinená [REDAKOVANÉ] v prípravnom konaní a na hlavnom pojednávaní uviedla, že od [REDAKOVANÉ] si mala kupovať marihuanu mesačne 10 g od jesene 2018 do mája 2019, teda viackrát ako dva razy, ako to uviedol [REDAKOVANÉ]. Obvinený [REDAKOVANÉ] v prípravnom konaní, ako aj na hlavnom pojednávaní uviedol, že od [REDAKOVANÉ] kupoval marihuanu 1 – 2-krát mesačne, v prípravnom konaní tvrdil, že kupovať začal 3 roky dozadu, na hlavnom pojednávaní uviedol, že marihuanu odoberal 9 mesiacov.

13. Okresný súd k týmto námietkam uviedol, že zmenenej výpovedi [REDAKOVANÉ] nebolo možné uveriť, keďže nemala logiku, a výpoved' z prípravného konania potvrdzovali aj iné dôkazy, pričom analyzoval výpovede [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], ktoré sa ale netýkali údajnej trestnej činnosti sťažovateľa v 2. rade a ani nepotvrdzovali výpoved' [REDAKOVANÉ] proti sťažovateľovi v 2. rade. Okresný súd takto neuviedol žiaden ďalší dôkaz, ktorý by mal preukazovať výpoved' [REDAKOVANÉ] proti sťažovateľovi v 2. rade. Krajský súd uviedol, že okresný súd rozsiahlym dokazovaním preveroval pravdivosť výpovede [REDAKOVANÉ] z prípravného konania, tiež však neoznačil dôkazy, ktoré potvrdzovali výpoved' [REDAKOVANÉ] proti sťažovateľovi v 2. rade. Najvyšší súd poukázal na záver okresného súdu, podľa ktorého výpoved' [REDAKOVANÉ] z prípravného konania bola vierohodná na základe výpovedí obvinených [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Najvyšší súd tiež uviedol, že okresný súd poukázal na zaistený oranžový kýbeľ OBI a SMS komunikáciu, kde sťažovateľ v 2. rade mal informovať [REDAKOVANÉ], že „vezme predmetný kýbeľ“. Z uvedeného najvyšší súd konštatoval, že sťažovateľ v 2. rade nebol uznaný vinným len na základe jedného dôkazu, keď okresný súd poukazoval na vecné dôkazy a prepisy SMS komunikácie medzi obvinenými.

14. Z uvedeného je zjavné, že okresný súd a krajský súd ustálili vinu sťažovateľa v 2. rade len na jedinom dôkaze (výpoved' [REDAKOVANÉ] v prípravnom konaní), vo svojich rozhodnutiach žiadne iné dôkazy neuviedli. Najvyšší súd v napadnutom uznesení svojvoľne vykladal vyjadrenia okresného súdu v jeho rozsudku o oranžovom kýbli, v ktorom bola zaistená marihuana v množstve 1 kg, a o prepise SMS komunikácie (bod 45 napadnutého uznesenia). Okresný súd v rozsudku totiž neuviedol, že by malo ísť o predmetný kýbeľ, a navyše v rámci SMS komunikácie nie je ten kýbeľ konkretizovaný, nevyplýva z nej teda, že by malo ísť o zaistený kýbeľ s marihuanou. Neobstojí záver najvyššieho súdu, že vina sťažovateľa v 2. rade bola založená okrem výpovede [REDAKOVANÉ] na vecných dôkazoch a na prepise SMS komunikácie, keďže uvedené okresný súd nikde neuvádza. Neobstojí ani odkaz na vecné dôkazy, keď najvyšší súd poukazuje len na jeden dôkaz, t. j. zaistený kýbeľ. Kýbeľ nebol zaistený u sťažovateľa v 2. rade, nemôže teda preukazovať trestnú činnosť spočívajúcu v predaji marihuany [REDAKOVANÉ] v rozhodnom období v množstve minimálne 10 kg. Okresný súd tiež odkazuje na SMS komunikáciu v tom zmysle, že potvrdzuje iný dôkaz (výpoved' [REDAKOVANÉ]), a nie v tom zmysle, že preukazuje vinu sťažovateľa v 2. rade. Z uvedených dôvodov je interpretácia najvyššieho súdu nesprávna a svojvoľná.

15. Konajúce súdy nepodrobili kritickému hodnoteniu výpoved' [REDAKOVANÉ] z prípravného konania, nijako nereagovali na námietky sťažovateľa v 2. rade týkajúce sa zásadných rozporov medzi touto výpoved'ou a výpoved'ami spoluobvinených. Nijak napr. neobjasnili matematický rozpor medzi množstvom marihuany, ktoré mal [REDAKOVANÉ] kúpiť od sťažovateľa v 2. rade (10 až 15 kg), a množstvami, ktoré uvádzali spoluobvinení, ktoré s týmto nijako nekorešpondovali. Nereagovali ani na námietku sťažovateľa v 2. rade, podľa ktorej spoluobvinení sa nijako nevyjadrovali k jeho údajnej trestnej činnosti, teda ani nepotvrdili výpoved' [REDAKOVANÉ] týkajúcu sa konania sťažovateľa v 2. rade. Sťažovateľa v 2. rade usvedčovala osoba, ktorá ani nebola povinná hovoriť pravdu, u sťažovateľa v 2. rade neboli zaistené žiadne zakázané látky, nebolo preukázané, že by nimi disponoval alebo s nimi manipuloval. Konajúce súdy takto ignorovali akékoľvek námietky sťažovateľa v 2. rade týkajúce sa nevierohodnosti usvedčujúceho dôkazu, čím popreli jeho právo na obhajobu a na spravodlivý proces osobitne v kontexte práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

16. Popretie práva na spravodlivý proces vyplývalo aj z postupu orgánov činných v trestnom konaní. Už v obžalobe mu boli dávané za vinu skutočnosti, ktoré nijako nevyplývali z dôkazov, resp. neboli nijako preukázané (napr. že mal omamné látky dovážať z Českej republiky vlakom alebo autom, mal zadovažovať a pestovať týmto marihuanu, mal bez povolenia prechovávať 1767,852 gramov sušenej marihuany a 44 ks čerstvých sadeníc marihuany zaistených pri domovej prehliadke), pričom prokurátor kvalifikoval konanie sťažovateľa v 2. rade a ostatných obvinených ako páchané organizovanou skupinou. Snahou orgánov činných v trestnom konaní takto zjavne bolo sťažovateľovi v 2. rade priťažiti a nadkvalifikovať jeho konanie. Napokon aj okresný súd ho uznal vinným v kvalifikovanej skutkovej podstate s kvalifikačným znakom „na viacerých osobách“, hoci jediný usvedčujúci dôkaz hovoril o tom, že sťažovateľ v 2. rade mal predávať omamnú látku jedinej osobe (██████████).

17. Súdny rozhodujú na základe zásady voľného hodnotenia dôkazov (§ 2 ods. 12 Trestného poriadku). Uvedená zásada je limitovaná prezumpciou neviny. Ak teda z vykonaných dôkazov vstúpi pochybnosť, tieto súd nemá možnosť hodnotiť podľa vlastného uváženia, ale je povinný ich vyhodnotiť v prospech obvineného. Už z vymedzenej argumentácie vyplýva, že sťažovateľ v 2. rade spochybňoval vierohodnosť jediného usvedčujúceho dôkazu. Konajúce súdy mali aplikovať zásadu *in dubio pro reo*, k čomu však v konaní nedošlo.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

18. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie označených práv a článkov podľa ústavy a dohovoru napadnutými rozsudkami okresného súdu a krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Sťažovatelia namietajú, že konajúce súdy svoje rozhodnutia neodôvodnili riadne, nezaoberali sa ich námietkami. Sťažovateľ v 1. rade namieta, že bol odsúdený za konanie, ktoré nie je trestným činom. Sťažovateľ v 2. rade namieta porušenie princípu *in dubio pro reo*.

III.1. K napadnutému rozsudku okresného súdu a napadnutému rozsudku krajského súdu:

19. Pri posudzovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľov v tejto časti ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ku ktorého uplatneniu dôjde až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, ktorého právne dôsledky sú premietnuté do § 56 ods. 2 a do § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [ďalej len „zákon o ústavnom súde“ (m. m. III. ÚS 149/04)].

20. Sťažovatelia proti rozsudku okresného súdu podali odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom z 11. mája 2021, v ktorom vecne preskúmal uplatnené námietky sťažovateľov. Z uvedeného je zrejmé, že sťažovatelia na ochranu svojich práv využili dostupný

právny prostriedok nápravy – odvolanie ako riadny opravný prostriedok. Uplatnenie právomoci krajského súdu ako odvolacieho súdu predstavuje prekážku pre uplatnenie právomoci ústavného súdu preskúmať ústavnú udržateľnosť právnych záverov okresného súdu. Sťažovatelia proti napadnutému rozsudku krajského súdu podali dovolania z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c) a i) Trestného poriadku. Z napadnutého uznesenia vyplýva, že najvyšší súd sa vecne zaoberal námietkami sťažovateľov týkajúcimi sa porušenia ich práva na obhajobu zásadným spôsobom a tiež právnymi námietkami spadajúcimi pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Pokiaľ išlo o námietky týkajúce sa skutkových otázok, dokazovania a pod., s týmito sa najvyšší súd nezaoberal z dôvodu, že správnosť a úplnosť zisteného skutku dovolací súd nemôže skúmať a meniť. V tom rozsahu, v akom sa najvyšší súd vecne zaoberal námietkami sťažovateľov v dovolacom konaní týkajúcimi sa napadnutého rozsudku krajského súdu, ústavný súd nemá právomoc skúmať tieto námietky sťažovateľov smerujúce proti napadnutému rozsudku krajského súdu. Námietky smerujúce proti napadnutému rozsudku krajského súdu, ktoré pre neprípustnosť nepreskúmal najvyšší súd, preskúma ústavný súd v časti III.2 tohto uznesenia.

21. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov vo vymedzenom rozsahu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.2. K napadnutému rozsudku krajského súdu a napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu:

22. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, III. ÚS 263/03, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06, III. ÚS 198/07, III. ÚS 79/2012).

23. Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre, poukazujúc na svoje ústavné postavenie (čl. 124 ústavy), opakovane zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), a preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02). O svojvôli, resp. arbitrárnosti pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy,

ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

24. V tejto súvislosti považuje ústavný súd za potrebné poukázať aj na svoj ustálený právny názor, v zmysle ktorého rozhodnutie a postup všeobecného súdu, ktoré sú v súlade s platným a účinným zákonom (na vec aplikovateľnými procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi), nemožno kvalifikovať ako porušovanie základných ľudských práv (m. m. napr. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00).

25. Vychádzajúc z napadnutého uznesenia, je zrejmé, že sťažovatelia vo svojich dovolaniach uplatnili totožné námietky ako vo svojej ústavnej sťažnosti. Sťažovateľ v 1. rade namietal právnu kvalifikáciu svojho konania spočívajúcu v bezplatnom poskytnutí marihuany (joint, resp. fajka) ■■■■■, ■■■■■ a ■■■■■. Konajúce súdy sa nijak nevysporiadali s tým, že išlo o poskytnutie omamných látok v stopovom množstve, pričom popisované účinky mohli byť dôsledkom alkoholu, ktorý užívali súčasne s poskytnutou marihuanou. Najvyšší súd poukázal na systematické zaradenie špecifikovaného trestného činu podľa § 171, § 172 a § 173 Trestného zákona, podľa ktorého ide o trestné činy ohrozujúce život a zdravie. Ich páchaním preto dochádza k ohrozeniu života a zdravia. Trestným je už ohrozenie, a nie aj následok v podobe skutočného poškodenia zdravia či smrti (bod 21). Uviedol, že sťažovateľ v 1. rade bol uznaný vinným za to, že svedkom zadovážil omamnú látku a umožnil im spoločne omamnú látku užívať. Je bez právneho významu, aký malo na svedkov užívanie marihuany vplyv, resp. či ho kombinovali aj s alkoholom. Konkrétnu formu zadováženia a sprístupnenia omamnej látky mohli súdy zohľadniť len pri ukladaní trestu, uplatnenie materiálneho korektívu neprichádzalo do úvahy vzhľadom na to, že už v prvom odseku § 172 Trestného zákona ide o zločin (bod 22). Právnu kvalifikáciu skutku považoval za správnu, keď poukázal na príslušnú časť skutkovej vety, z ktorej vyplýva, že sťažovateľ v 1. rade marihuanu zakúpenú od ■■■■■ v období od presne neustáleného dňa roku 2018 až do 30. mája 2019 predával (1 g za 10 eur) najmenej ■■■■■ a ■■■■■ a zároveň bezplatne dával (zadovažoval) vo forme ušúľaného jointa, prípadne šišky do fajky v rámci spoločného užívania marihuany ■■■■■, ■■■■■ a ■■■■■. Je teda zrejmé, že sťažovateľ v 1. rade omamnú látku kúpil, následne predával najmenej 2 osobám a ďalším osobám zadovažoval (bezplatne dával) vo forme spoločného užívania, pričom tak robil na viacerých osobách (bod 23).

26. Sťažovateľ v 2. rade v dovolaní namietal, že bol odsúdený len na základe jediného dôkazu – výpovede ■■■■■ z prípravného konania. ■■■■■ pritom svoju výpoveď na hlavnom pojednávaní odvolal a uviedol, že nikdy od sťažovateľa v 2. rade omamné alebo psychotropné látky nekúpil, a zároveň vysvetlil dôvody, pre ktoré učinil svoju výpoveď v prípravnom konaní (nasledovanie rady obhajcu, vidina nižšieho trestu, vyhnutie sa väzbe, neskúsenosť). Sťažovateľ v 2. rade zároveň namietal rozpor výpovede ■■■■■ s inými dôkazmi – najmä disproporciami medzi nakúpeným množstvom marihuany a množstvom ďalej predaným (10 – 15 kg marihuany oproti 3 kg marihuany) a tiež množstevné a časové disproporcie s výpoveďami ■■■■■ a ■■■■■.

27. K námietke porušenia práva na obhajobu a práva na spravodlivý proces poukázal najvyšší súd na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej k porušeniu uvedených práv dôjde, ak odsúdenie bolo založené výlučne alebo v prevažnej miere na dôkazoch, ktoré neboli vykonané kontradiktórne (bod 43). Vzhľadom na to skúmal spôsob vykonania dôkazu – výsluchu ■■■■■ v prípravnom konaní. Poukázal na to, že ■■■■■ bol vypočutý za prítomnosti svojho obhajcu,

obhajcu sťažovateľa v 2. rade a tiež obhajcov ostatných obvinených. V rámci výsluchu odpovedal na otázky vlastného obhajcu a tiež aj obhajcu sťažovateľa v 2. rade. Na základe týchto skutočností dospel k záveru, že uvedený dôkaz bol vykonaný kontradiktórne (bod 44). Správnosť postupu okresného súdu spočívajúceho v prečítaní zápisnice z výsluchu v prípravnom konaní na hlavnom pojednávaní hodnotil osobitne v kontexte dovolacích námietok [REDAKOVANÉ] (body 95 až 106).

28. Najvyšší súd tiež poukázal na to, že okresný súd odôvodnil, prečo vyhodnotil ako vierohodnú práve výpoveď [REDAKOVANÉ] z prípravného konania. Zmenenej výpovedi na hlavnom pojednávaní chýbala logika s tým, že výpoveď z prípravného konania bola v rozhodujúcich skutočnostiach potvrdená výpoveďami spoluobvinených [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Osobitne vo vzťahu k sťažovateľovi v 2. rade je relevantné, že podľa výpovede z prípravného konania [REDAKOVANÉ] mal zabezpečiť 1 kg marihuany v oranžovom vedre (kýbli) s nápisom OBI. Uvedené vedro s marihuanou v množstve približne 1 kg bolo u [REDAKOVANÉ] napokon aj zaistené. Okresný súd tiež poukázal na prepisy SMS správ, v ktorých si obaja obvinení dohadovali stretnutie, pričom sťažovateľ v 2. rade informoval [REDAKOVANÉ], že vezme predmetné vedro. Z týchto dôvodov považoval najvyšší súd za neopodstatnenú námietku sťažovateľa v 2. rade, že bol uznaný vinným len na základe jediného dôkazu, keďže o jeho vine svedčia aj ďalšie dôkazy (zaistené vedro s marihuanou a prepisy SMS správ; bod 45). Najvyšší súd v hodnotení výpovede [REDAKOVANÉ] okresným súdom alebo krajským súdom nevidel porušenie princípu prezumpcie neviny. Poukázal aj na to, že krajský súd v bode 40 rozsudku uviedol, že na právnu kvalifikáciu skutku sťažovateľa v 2. rade nemá žiaden vplyv to, že v jeho prípade neboli zaistené omamné a psychotropné látky. Ak sťažovateľ v 2. rade omamné a psychotropné látky predal [REDAKOVANÉ] a tento ich ďalej zobchodoval, pričom koneční spotrebitelia ich bezprostredne alebo v krátkom čase užili, je prirodzené, že nedošlo k ich zaisteniu. K ustáleniu rozhodujúcich skutkových okolností v takom prípade postačujú aj výpovede obžalovaných, prípadne svedkov (bod 53). Obdobnú situáciu riešil najvyšší súd aj v uznesení sp. zn. 1Tdo/53/2022 z 8. marca 2023, pričom právne závery najvyššieho súdu boli podrobené aj ústavnému prieskumu (uznesenie sp. zn. III. ÚS 394/2023 z 18. augusta 2023).

29. Neobstojí námietka sťažovateľa v 2. rade, že konajúce súdy nepodrobili kritickej analýze výpovede [REDAKOVANÉ] v prípravnom konaní. Ako už bolo uvedené, najvyšší súd analyzoval, či uvedený výsluch bol vykonaný kontradiktórne. Následne skúmal, či okresný súd postupoval správne, keď prečítal predmetnú výpoveď [REDAKOVANÉ] na hlavnom pojednávaní, a okrem iných aj či je opodstatnená námietka [REDAKOVANÉ], že okresný súd mal odstraňovať rozpory v jeho skoršej výpovedi a výpovedi na hlavnom pojednávaní (porovnaj osobitne body 101 a 102 a následne 103 až 108 napadnutého uznesenia). Najvyšší súd neskúmal obsahové hľadisko výpovede [REDAKOVANÉ] alebo rozpor s inými dôkazmi, keďže v tomto rozsahu vyhodnotil túto námietku ako neprípustnú v dovolacom konaní. Kritickú analýzu tejto výpovede však z uvedeného hľadiska vykonal krajský súd (porovnaj s. 25 a 26 napadnutého rozsudku), osobitne sa zaoberal námietkou [REDAKOVANÉ] o rozporoch týkajúcich sa množstva zaistených omamných látok, množstva, koľko mal ďalej predať, a pod. (druhý odsek na s. 27). A napokon, vychádzajúc z jednoty odvolacieho a prvostupňového konania, je relevantné, že z hľadiska dôkaznej kvality podrobil kritickej analýze výpoveď [REDAKOVANÉ] z prípravného konania už okresný súd (porovnaj s. 17 a 18 napadnutého rozsudku), kde okrem iných zdôraznil, že [REDAKOVANÉ] vo svojej výpovedi spontánne vypovedal o takých okolnostiach spáchaného skutku, ktoré presahovali jeho vymedzenie v uznesení o vznesení

obvinenia, pričom boli prítomní obhajcovia spoluobvinených a jeho vlastný obhajca. Z týchto dôvodov nemožno akceptovať námietku sťažovateľa v 2. rade, že konajúce súdy nevykonali kritickú analýzu výpovede [REDAKOVANÉ] v prípravnom konaní. K námietke sťažovateľa v 2. rade o rozporoch medzi dôkazmi ústavný súd dodáva, že určité rozpory medzi vykonanými dôkazmi sú prirodzené. Výpovede svedkov, prípadne obvinených môžu prirodzene obsahovať určité odlišnosti, čo môže byť dokonca vnímané ako znak vierohodnosti, keď aj takto možno vnímať, že nedošlo k predchádzajúcej dohode vypočúvaných osôb na obsahu výpovedí. Rozhodujúce je však posúdiť, či ide o také rozpory, ktoré by sa vzájomne logicky vylučovali a ktoré by vylučovali skutkový dej ako taký. V prerokúvanom prípade takéto rozpory sťažovateľ v 2. rade nenamietal. Zároveň je potrebné dodať, že o trestnej činnosti sťažovateľa v 2. rade svedčia aj ďalšie dôkazy. Zaisťované vedro a zaisťovaná marihuana vo vedre predstavujú dva vecné dôkazy a napokon aj prepisy SMS správ preukazujú spojitosť týchto vecných dôkazov priamo so sťažovateľom v 2. rade a takto tieto dôkazy preukazujú priamo konanie sťažovateľa v 2. rade. Absencia nejakého podrobného vymedzenia predmetného vedra sa nejaví byť ako relevantná. V prerokúvanej veci nešlo o viac vedier, a teda o nejakú pochybnosť o identifikovaní konkrétneho vedra. Spôsob hodnotenia dôkazov konajúcimi súdmi nepredstavuje preto porušenie princípu *in dubio pro reo*.

30. Napokon ako bezpredmetné je potrebné hodnotiť aj ďalšie námietky sťažovateľa v 2. rade týkajúce sa pôvodnej kvalifikácie skutku orgánmi činnými v trestnom konaní. Je predsa účelom trestného súdneho konania a tiež opravných konaní, aby súdy reagovali na takéto námietky obvinených a prípadne aj zmenili právnu kvalifikáciu skutku, a to aj v prospech obvinených. Uvedený scenár sa realizoval aj v prípade sťažovateľa v 2. rade, v čom nemožno samo osebe vidieť porušenie práva na spravodlivý proces.

31. Ústavný súd takto nepovažuje výklad a aplikáciu príslušných ustanovení Trestného poriadku a Trestného zákona najvyšším súdom a vo vymedzenom rozsahu krajským súdom za arbitrárne (svojvoľné). Najvyšší súd a krajský súd v spojení s okresným súdom svoje právne závery zrozumiteľne a dostatočne odôvodnili, preto ich právne závery sú ústavne akceptovateľné.

32. Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd v napadnutom uznesení a krajský súd v napadnutom rozsudku správne aplikovali s vecou súvisiace právne predpisy, pri ich aplikácii sa neminuli s ich účelom a zmyslom. Skutočnosť, že sťažovatelia sa s právnym názorom najvyššieho súdu, resp. krajského súdu nestotožňujú, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu prípadne krajského súdu svojím vlastným (m. m. III. ÚS 154/09, IV. ÚS 85/2011).

33. Ústavný súd preto dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a napadnutým rozsudkom krajského súdu (vo vymedzenom rozsahu) a obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s porušením čl. 49 ústavy, resp. čl. 50 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s porušením čl. 6 ods. 2, resp. čl. 7 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení.

34. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov odmietol v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

35. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľov bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o ich ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. septembra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu